

CRNA GORA

SAVJET ZA GRAĐANSKU KONTROLU RADA POLICIJE

Broj: 53/14 - 18

Podgorica, 7. februar 2020. godine

Savjet za građansku kontrolu rada policije, u daljem tekstu Savjet, u sastavu **mr.sci. Aleksandar Saša Zeković, prof. dr Dražen Cerović, doc.dr Branislav Radulović, dr Vladimir Dobričanin i advokat Zoran Čelebić**, postupio je po obraćanjima **građanina B.A. iz Bara i građanina A.B, doktora stomatologije, iz Podgorice, u vezi sa snimanjem policijskog službenika dok primjenjuje policijska ovlašćenja i snimanja toka saobraćaja iz motornog vozila**, i usvojio nakon intenzivnog rada, pribavljenih izjašnjenja i obavljene rasprave, sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Savjetu za građansku kontrolu rada policije se obratio građanin B.A iz Bara interesovanjem da li vozač ili saputnici u motornom vozilu imaju pravo da snimaju aktivnosti saobraćajne policije dok vrši redovnu kontrolu, odnosno da dokumentuju audio i video zapisom tok i sadržaj saobraćajne kontrole putem mobilnog telefona, foto-aparata, kamere ili slično, obzirom da se radi o snimanju službenog lica koje vrši službenu radnju, na javnom putu, dakle javnoj površini, gdje snimanje nije zabranjeno iz privatnog automobila, privatnom imovinom/sredstvom. Građanin je napomenuo da mu prethodno nijesu odgovorili iz Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore. Građanin je naveo i podatak da se u automobile sve češće ugrađuju uređaji za snimanje audio i video sadržaja - tzv. Dash camere koje se montiraju na kontrolnu tablu vozila i bilježe tok vožnje, te da isti zaista mogu doprinijeti boljem, efikasnijem i pravednom rješavanju eventualnih saobraćajnih nezgoda, što im je i osnovni cilj. Iste, kako navodi, ipak ostaju uključene i u toku redovnih kontrola, što bi značilo da svako ko posjeduje ovaj uređaj krši neki zakon pri svakoj kontroli ukoliko je snimanje policijskih službenika zaista zabranjeno. Građanin B.A. iz Bara je od Savjeta zatražio informaciju o propisu koji reguliše ovo pitanje, uz napomenu da bi negodovao i ne bi prihvatio opomenu da kontrolu ne snima na javnom mjestu, u sopstvenom automobilu obzirom da ta radnja ni na koji način ne može ometati službena lica u vršenju službene radnje.
2. Savjetu se, sličnim povodom, obratio i građanin A.B. iz Podgorice koji je tražio mišljenje da li bi bio kažnjen od strane policijskog službenika zbog posjedovanja kamere za snimanje vožnje iz samog motornog vozila.

3. Savjet je pritužbe uzeo u rad i **odlučio da uz ta pitanja provjeri i aktivnosti policije kada snima iz patrolnog motornog vozila ostale učesnike u saobraćaju.**
4. Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je informisala Savjet da je u kontekstu predmetnih pritužbi tj. snimanja policijskih službenika koji vrše službenu radnju na javnom mjestu, Savjet Agencije, na sjednici od 02. novembra 2018, zauzeo stav koji je objavljen i na web stranici Agenciji:

„Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti (ZZPL) video nadzor je propisan kao poseban vid obrade ličnih podataka. U članu 35 ovog zakona propisuje se način uvođenja video nadzora u javnom sektoru, privrednom društvu, drugom pravnom licu ili kod preduzetnika. Međutim, pitanje audio/vizuelnog snimanja službenog lica prilikom vršenja službene radnje od strane vozača ili saputnika nije uređeno istim. Vodeći računa o pravu na zaštitu ličnih podataka i pravu javnosti da zna, Savjet Agencije je stanovišta da prednost u konkretnom slučaju treba dati pravu javnosti da zna s obzirom da se radi o službenom licu koje obavlja službenu radnju. Dakle, ukoliko se ne radi o situacijama u kojima je snimanje službenog lica zakonski zabranjeno i ukoliko se snimanje vrši na način da se istim ne ometa tj. ne sprječava službeno lice u vršenju službene radnje, smatramo da ne postoje smetnje da isto bude snimano na javnom mjestu. Ovo iz razloga što se snimanjem službenog lica prilikom obavljanja službene radnje na javnom prostoru ne može povrijediti privatnost tog lica jer je isto na radnom zadatku i vrši javna ovlašćenja. Međutim, službeno lice se ne može snimati u službenim prostorijama jer je način vršenja video nadzora u službenom prostoru uređen Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. U slučaju javnog objavljivanja snimljenog materijala ova Agencija nema ovlašćenje da sprovodi postupak nadzora već lice koje se nalazi na snimku, a koje smatra da mu je povrijeđeno pravo na zaštitu ličnih podataka, može pokrenuti sudski postupak. Cijeneći da se u javnosti posljednjih godina pojavljuje sve veći broj snimaka ovakve vrste nastalih upotrebom sredstava savremene tehnologije koja su svima dostupna, smatramo da se na ovaj način podstiču javni službenici da prilikom vršenja javnih ovlašćenja savjesno postupaju i afirmišu njihovu odgovornost.“

3. U odgovoru dostavljenom Savjetu je navedeno i da se postupanje sa podacima nastalim primjenom audio i vizuelnog nadzora mora vršiti u skladu sa članom 24 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, kojim je uređeno da su rukovalac zbirke i obrađivač ličnih podataka obavezni obezbijediti tehničke, kadrovske i organizacione mjere zaštite ličnih podataka, radi zaštite od gubitka, uništenja, nedopuštenog pristupa, promjene, objavljivanja, kao i zloupotrebe. Navedene mjere zaštite ličnih podataka moraju odgovarati prirodi i karakteru podataka koji se obrađuju, uzimajući u obzir najviši nivo tehnologije i troškove njihovog sprovođenja. Ako se obrada ličnih podataka vrši elektronskim putem, rukovalac zbirke ličnih podataka je obavezan da obezbijedi da se u informacionom sistemu automatski evidentiraju korisnici ličnih podataka, podaci koji su obrađivani, pravni osnov za korišćenje podataka, broj predmeta, vrijeme odjave i prijave sa sistema, i po potrebi datum do kad podaci o korisniku nijesu dostupni licu čiji su podaci obrađivani. Rukovalac zbirke ličnih podataka obavezan je da odredi koji zaposleni i kojim ličnim podacima imaju pristup, kao i kategorije podataka koje se mogu dati na korišćenje i pod kojim uslovima. Rukovalac zbirke ličnih podataka dozvoljava

pristup zbirkama ličnih podataka i vodi evidenciju o korisnicima istih, u skladu sa svojim aktom. Korisnik ličnih podataka, u smislu ZZPL je svako fizičko ili pravno lice, državni organ, organ državne uprave, organ lokalne samouprave ili lokalne uprave, te drugi subjekti koji vrše javna ovlašćenja, koji imaju pravo da obrađuju lične podatke, a nije lice čiji se lični podaci obrađuju, prvobitni rukovalac zbirke ličnih podataka, obrađivač ili lice zaposleno kod rukovaoca ili obrađivača ličnih podataka.

4. **Članom 8 stav 2 ZZPL propisano je da se odredbe ovog Zakona ne primjenjuju na fizičko lice, kad obradu ličnih podataka vrši za sopstvene potrebe.**
5. Dalje je navedeno i da u situaciji kad su namjena ličnih podataka i način njihove obrade propisani zakonom, rukovalac zbirke ličnih podataka (u konkretnom slučaju Uprava policije) određuje se tim zakonom, a ukoliko rokovi za čuvanje obrađenih ličnih podataka nijesu propisani zakonom, lični podaci koji omogućavaju utvrđivanje identiteta lica se mogu čuvati samo za vrijeme koje je potrebno za namjenu za koju se lični podaci obrađuju, shodno članu 3 stav 2 ZZPL.
6. Agencija je, cijeneći da je rukovalac zbirkom ličnih podataka koja je predmet interesovanja Uprava policije, uputila Savjet da od rukovaoca dobije sve konkretne informacije u vezi sa, prije svega zakonskim osnovom za obradu ličnih podataka primjenom video/audio nadzora kao i o ostalim uslovima obrade istih. Savjet Agencije je, ovim povodom, izrazio i spremnost da u slučaju potrebe, nakon dobijanja odgovora rukovaoca zbirke, pruži dodatna pojašnjenja.
7. **Savjet se, zbog značaja društvene diskusije o ovoj temi, obratio ključnim pravničkim asocijacijama u zemlji - Udruženju pravnika Crne Gore i Advokatskoj komori Crne Gore, interesujući se za pribavljanje neobaveznog, konsultantskog, mišljenja u odnosu na sljedeća pitanja:**
  - 1. Da li postoje određeni propisi koji zabranjuju korišćenje opreme za audio-vizuelno snimanje u javnosti (ne mislimo na zabranu snimanja vojnih objekata, diplomatsko konzularnih predstavništva i sl).
  - 2. S obzirom da su policijski službenici javni službenici i njihov je rad javan da li u skladu sa tim dozvoljeno snimati policijskog službenika koji javno primjenjuje ovlašćenja i ukoliko se pri tome isti ne ometa u obavljanju službene dužnosti?
  - 3. Da li fotografisanje ili snimanje policijskog službenika pri primjeni policijskih ovlašćenja, bez njegove saglasnosti, predstavlja povredu njegovih prava?
  - 4. Da li dolazi do ugrožavanja bezbjednosti saobraćaja na putevima od strane policijskih vozila koja snimaju vozila u pokretu zbog registrovanja prekršaja i da li i na koji način je moguće provjeravati sa koje udaljenosti policijsko vozilo tzv. presretač snima učesnike u saobraćaju?
  - 5. Da li Policija krši Ustav i zakon ako snima učesnike u saobraćaju?
  - 6. Da li je dozvoljeno i u skladu sa zakonom prikupljanje i obrada podataka građana koje policijski službenici prikupljanju i kontrolišu putem kamera ugrađenih u patrolna i druga vozila koja koristi Policija u cilju snimanja učesnika u saobraćaju?
  - 7. Da li treba praviti razliku između snimanja učesnika u saobraćaju kod kojih se registruje prekršaj od snimanja saobraćaja sve vrijeme znači svih učesnika u saobraćaju bez obzira da li su počinioci nekog prekršaja.
  - 8. Da li je u skladu sa propisima da vozilo koje je opremljeno odgovarajućom opremom za video snimanje učesnika u saobraćaju obavlja te radnje bez jasne oznake i

obavještenja prema građanima da mogu biti snimani (često se ove radnje sprovode iz vozila koje nema oznaku da se radi o službenom vozilu Policije).

- 9. Da li su državni organi i organi lokalne samouprave dužni da postave na putevima odgovarajuće vidljivo obavještenje da na tom putu mogu biti snimljeni od strane službenog vozila u pokretu odnosno da Policija ima namjeru da sprovede snimanje na javnom mjestu i koliko često, intenzivno treba da bude postavljeno takvo obavještenje?
- 10. Da li je građanin u nekom prekršaju ili izvršenju krivičnog djela ako u svom privatnom motornom vozilu (PMV) ima ugrađenu digitalnu video kameru koja konstantno snima i pohranjuje sve što se događa ispred ili iza privatnog motornog vozila.
- 11. Da li je građanin, vlasnik PMV, dužan da postavi vidljivo obavještenje da njegovo vozilo ima ugrađenu digitalnu video kameru koja konstantno snima i pohranjuje sve što se događa ispred ili iza privatnog motornog vozila?
- 12. Da li građanin vlasnik PMV koje ima ugrađeno digitalnu video kameru koja konstantno snima i pohranjuje sve što se događa ispred ili iza privatnog motornog vozila krši prava policijskih službenika ili je u nekom prekršaju ili izvršenju krivičnog djela ukoliko ih snimi prilikom primjene policijskih ovlašćenja?

8. Savjet ni nakon urgencija nije pribavio mišljenja od Udruženja pravnika i Advokatske komore Crne Gore.

9. **Savjet je predmetnu temu, na osnovu iste liste pitanja, diskutovao i sa Upravom policije koja je pokazala značajnu posvećenost i spremnost da se o svim spornim i nedovoljno poznatim pitanjima razgovora sa relevantnim stručnim i društvenim subjektima.**¹

10. U odgovoru Odsjeka za bezbjednost saobraćaja Sektora policije opšte nadležnosti Uprave policije, od 9. septembra 2019, u kontekstu snimanja saobraćaja od strane policije i pitanja iz nadležnosti Uprave policije, je navedeno da je predmetno pitanje regulisano odredbom člana 298 Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, koje daju ovlašćenje policijskim službenicima da, korišćenjem odgovarajućih sredstava, sprovode navedenu aktivnost u cilju dokazivanja da je učinjen saobraćajni prekršaj, ponašanja učesnika u saobraćaju, praćenja bezbjednosti i protočnosti saobraćaja. Istim članom zakona propisano je da, radi otkrivanja i dokazivanja saobraćajnog prekršaja, ovlašćeni policijski službenici mogu koristiti vozila sa ili bez spoljnih obelježja policije, sa ugrađenim uređajima za snimanje saobraćaja poput vozila presretača, na koje se za vrijeme vršenja poslova otkrivanja i dokazivanja saobraćajnih prekršaja ne primjenjuju odredbe ovog zakona o ograničenju brzine, propuštanju pješaka, zabrani presijecanja kolone pješaka, zabrani preticanja i obilaženja vozila te zabrani korišćenja uređaja za komunikaciju, pod uslovom da ne ugrožava bezbjednost drugih učesnika u saobraćaju. **Na osnovu iznijetog, kako je zaključeno, iz ovakvog zakonskog rješenja proizilazi da je snimanje saobraćaja od strane policije u potpunosti zakonito.**

---

¹ Ista lista pitanja upućena Udruženju pravnika Crne Gore i Advokatskoj komori Crne Gore dostavljena je i Upravi policije.

11. Uprava policije je dalje navela da u Zakonu o unutrašnjim poslovima **ne postoji izričita odredba kojom se zabranjuje ili dozvoljava snimanje policijskih službenika prilikom vršenja službene radnje**, te da prikupljanje i obradu ličnih podataka policijski službenici vrše na temelju Zakona o unutrašnjim poslovima i Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.
12. Zbog ostalih postavljenih pitanja, Savjet je upućen na Agenciju za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, koja je po matičnom zakonu nadležna za primjenu i nadzor nad njegovim sprovođenjem.
13. Nastavljajući rad na predmetu, Savjet se u kontekstu pitanja koja tretiraju postavljanje video kamera u privatnim motornim vozilima, saglasno sugestiji Uprave policije, 23. septembra 2019, ponovo obratio Agenciji za zaštitu ličnih podataka.
14. Uprava policije je u kontekstu pitanja snimanja saobraćaja od strane policije, kao i snimanja policajaca od strane građana prilikom izvršavanja službenih zadataka, Savjetu prosljedila i dopis, 9. oktobra 2019, Odjeljenja za analitiku i unapređenje rada policije koji sadrži odgovor Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama koja je, po Zakonu o zaštiti podataka o ličnosti, nadležna za davanje mišljenja u vezi primjene ovog zakonskog propisa.
15. S tim u vezi, Uprava policije je informisala **da ne postoji propis koji zabranjuje korišćenje opreme za audio - vizuelno snimanje u javnosti, te da postoje propisi u pojedinim oblastima koji propisuju zabranu snimanja npr. vojnih objekata, diplomatsko - konzularnih objekata, odnosno u oblasti krivičnog zakonodavstva, u situaciji ako bi samo snimanje predstavljalo radnju izvršenja krivičnog djela propisanog zakonom**.
16. Za pitanja pod rednim brojem 2. i 3. i djelimično pitanje broj 12. (pogledati gore stav broj 3. ovog Zaključka) Savjet je upućen na stav Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama o snimanju policijskih službenika prilikom vršenja službene radnje na javnom mjestu, sa sjednice Savjeta održane 2.11.2018.godine (pogledati gore stav broj 4.).
17. Vezano za pitanje broj 5. (Da li Policija krši Ustav i zakon ako snima učesnike u saobraćaju?) Agencija je iskazala stav da **Policija ovakvim činjenjem ne krši Ustav i zakon ako snima učesnike u saobraćaju**, jer je članom 298 stav 1 Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima propisano da su organ državne uprave nadležan za poslove saobraćaja i nadležni organ ovlašćeni za snimanje saobraćaja, radi dokazivanja da je učinjen saobraćajni prekršaj, ponašanja učesnika u saobraćaju, praćenja bezbjednosti i protočnosti saobraćaja. Takode, shodno članu 56 f Zakona o unutrašnjim poslovima, kako je navedeno, u cilju sprječavanja krivičnih djela koja se gone po službenoj dužnosti, sprječavanja, otkrivanja, pronalaženja i hvatanja učinilaca prekršaja kao i obezbjeđivanja dokaza za vođenje prekršajnog postupka, kao i radi nadzora zakonitosti postupanja policijskih službenika, Policija može da snima javna mjesta uređajima za audio ili audiovizuelno snimanje.
18. U vezi pitanja pod rednim brojem 6. (nađi pitanje gore u stavu broj 3.) Agencija je iskazala stav da je dozvoljeno prikupljanje i obrada podataka građana čije podatke policijski službenici prikupljaju po osnovima iz člana 298 stav a Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima i člana 56f Zakona o unutrašnjim poslovima, pod uslovom da se vrši na način i u skladu sa zakonom. Naime, članom 23 stav 2 tačka 1 Zakona o

unutrašnjim poslovima, propisano je da policijski službenici u cilju obavljanja policijskih poslova, primjenjuju policijska ovlašćenja, između ostalih, i ovlašćenje prikupljanja i obrade ličnih i drugih podataka, a predmetna materija je propisana članovima 37 - 49 Zakona o unutrašnjim poslovima. Agencija je ovom prilikom napomenula da je istim Zakonom u članu 56 f stav 4 propisan rok čuvanja snimaka i fotografija nastalih u cilju sprečavanja krivičnih djela za koja se goni po službenoj dužnosti, sprječavanja, otkrivanja, pronalaženja i hvatanja učinilaca prekršaja kao i obezbjeđivanja dokaza za vođenje prekršajnog postupka, kao i radi nadzora zakonitosti postupanja policijskih službenika, koji ne može biti duži od 60 dana.

19. Vezano za pitanje broj 10. (Da li je građanin u nekom prekršaju ili izvršenju krivičnog djela ako u svom privatnom motornom vozilu (PMV) ima ugrađenu digitalnu video kameru koja konstantno snima i pohranjuje sve što se događa ispred ili iza privatnog motornog vozila?) shodno načelu zakonitosti, građanin bi se našao u prekršajnoj odnosno u zoni eventualne krivične odgovornosti samo ako je njegova radnja - u konkretnom snimanje ugrađenom kamerom iz privatnog PMV ispred i iza privatnog vozila, prethodno propisana zakonom kao elemenat bića krivičnog djela odnosno prekršaja. **Uprava policije je i u kontekstu ovog pitanja podsjetila Savjet na već saopšteni stav Agencije za slobodan pristup informacijama i zaštitu podataka od ličnosti, od 2.novembra 2018, koji smo integralno preneli u stavu 4. ovog zaključka.**
22. **Agencija za slobodan pristup informacijama i zaštitu podataka od ličnosti je informisala Savjet za građansku kontrolu rada policije, dana 7. novembra 2019. godine, da, u kontekstu pitanja postupanja policijskih službenika i fizičkih lica u vezi sa primjenom audio-vizuelnog nadzora u vezi sa kojim je od strane Uprave policije upućen na njih, da je Savjet Agencije, na sjednici od 28. oktobra 2019, donio odluku da je isti u nadležnosti Uprave policije,** te je shodno članu 62 Stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) predmetni podnesak, na dalje postupanje, dostavila Odjeljenju za analitiku i unapređenje rada policije.
23. Savjet se na osnovu tog odgovora Agencije obratio načelniku Odjeljenja za analitiku i unapređenje rada policije.
24. Ovo odjeljenje Uprave policije je informisalo Savjet, 23. januara 2020. godine, da bi se u odnosu na postavljeno pitanje Savjeta *“Da li je građanin u prekršaju ili vršenju nekog krivičnog djela ako u svom privatnom vozilu (PMV) ima ugrađenu digitalnu video kameru koja konstantno snima i pohranjuje sve što se događa ispred ili iza PMV?”*, shodno načelu zakonitosti, građanin našao u prekršajnoj, odnosno u zoni eventualne krivične odgovornosti samo ako je njegova radnja - u konkretnom snimanje ugrađenom kamerom iz privatnog PMV ispred i iza privatnog vozila, prethodno propisana zakonom kao elemenat bića krivičnog djela, odnosno prekršaja.
25. **“Shodno Vašem zahtjevu za pojašnjenjem u odnosu na konkretizaciju, odnosno preciziranje eventualne krivične ili prekršajne odgovornosti, ukazujemo da bi, između ostalog, na primjer, građanin bio: krivično odgovoran ako je njegova radnja, u konkretnom snimanje ugrađenom kamerom iz privatnog PMV ispred i iza privatnog vozila, elemenat bića krivičnog djela “neovlašćeno fotografisanje”**

iz člana 174 Krivičnog zakonika, koji predviđa kaznu za onog ko neovlašćeno načini video snimak nekog lica i time osjetno zadre u njegov lični život i prekršajno odgovoran ako je njegova radnja, u konkretnom snimanje ugrađenom kamerom iz privatnog PMV ispred i iza privatnog vozila, elemenat bića prekršaja iz člana 59 stav 4 Zakona o odbrani, koji predviđa kaznu za onog ko bez odobrenja Ministarstva odbrane snima vojne objekte i rejone uz te objekte” saopšteno je iz Uprave policije.

26. Savjet je zaključio da su sva pitanja koja je diskutovao sa Policijom i Agencijom za slobodan pristup informacijama i zaštitu podata od ličnosti od interesa i značaja za dalju demokratizaciju crnogorske policije i da iz tog razloga treba izaći sa jasnim i za građane korisnim i razumljivim ocjenama i preporukama.
27. Savjet, u kontekstu prvog razmotrenog i provjerenog pitanja smatra da građani imaju pravo da putem raspoloživog sredstva, slikom i zvukom, snimaju policijskog službenika koji obavlja policijski posao i primjenjuje policijska ovlašćenja u javnosti. To može podrazumijevati različite situacije u svakodnevnom životu poput kontrole učesnika u saobraćaju, legitimisanje, hapšenje, postupanje na javnim okupljanjima, ... Savjet cijeni da je to i u interesu policijskih službenika za koje bi moglo da se tvrdi da su navodno neprofesionalno postupali ili zlostavljali građane. Zabrana snimanja potkopava povjerenje javnosti u policijski servis. Građanin je dužan, pri tim aktivnostima, da postupi po naređenju policijskog službenika ukoliko je opomenut da ga svojim radnjama sprečava u redovnom i efikasnom obavljanju policijskog posla. U takvoj situaciji, ne prekidajući snimanje, građanin se, shodno izdatom upozorenju i naređenju, udaljava na pristojno i razumno rastojanje kako fizički ili glasom ne bi ometao policijskog službenika u njegovom redovnom poslu. Ukoliko građanin ne postupi na dati način, podrazumijeva se da će policijski službenik postupiti redovno i zakonito prema njemu. Policijski službenik ne može, bez odgovarajućeg naloga, oduzeti građaninu telefon ili drugo sredstvo kojim ga je prethodno snimao pri obavljanju policijskih poslova. Kako bi se izbjegla situacija da policijski službenik iz određenog ličnog razloga, na primjer prikrivanja sopstvenog ili neprofesionalnog postupanja svog kolege, želi da manipuliše sadržajem na telefonu, preporuka je Savjeta građanima da taj sadržaj ili uređaj u cjelini drže zaključanim, što bi, bar na licu mjesta, usporilo i spriječilo nezakonito postupanje i uništavanje dokaza. Kako usljed insistiranja policijskog službenika da mu se preda telefon ne bi došlo da konflikta i situacije koja bi se mogla prerasti u ometanje ili omalovažavanje policijskog službenika, Savjet preporučuje da pri takvoj situaciji građanin preda telefon a zaštitu svojih prava i korekciju policijskog ponašanja zatraži pred nadzornim tijelima i sudom. Savjet vjeruje, imajući u vidu ukupan kredibilitet policije i ozbiljne rezultate postignute kod unapređenja odgovornosti, da će takve situacije biti rijetke. Samo saznanje da mogu biti snimljeni tokom preduzimanja službenih radnji značajno utiče na ukupan pristup i ponašanje policijskih službenika prema građanima. Savjet ovdje ukazuje i na istorijski važnu ocjenu Agencije za slobodan pristup informacijama i zaštitu podata od ličnosti da se omogućavanjem snimanja afirmiše odgovornost a javni službenici podstiču da prilikom vršenja javnih ovlašćenja savjesno postupaju. Savjet istom ovom pri-

likom poziva i ohrabruje građane da podrže i pomognu rad Policije i dostave joj snimke i druge zapise koji bi mogli biti korisni za rasvjetljavanje nekog krivičnog ili prekršajnog djela. Video i drugi zapisi koji dolaze iz tzv. građanskog novinarstva mogu biti višestruko korisni u naporima policije da sprovodi zakon i bori se protiv kriminala.

28. U kontekstu drugog razmotrenog pitanja - u vezi sa trenutnim korišćenjem auto kamera u motornim vozilima - Savjet građanima ukazuje da upotreba istih nijednim propisom nije zabranjena ali da se mora voditi računa o određenim ograničenjima, koja, reklo bi se, u bitnom, određuju (ne)svrsishodnost njihove trenutne nabavke u Crnoj Gori:

- Auto kamera, ukoliko nije na kontrolnoj tabli, ne bi smjela biti postavljena na vjetrobranskom staklu na način da se ograničava odgovarajuća vidljivost.
- Pri nabavci i postavljanju auto kamere, treba povesti računa da ista bude podešena na smanjenu rezoluciju, da vizuelni ugao koji pokriva ne smije biti takav da se snima veći prostor od onog što je neophodno i da se tako prikupljeni podaci ne čuvaju duže od nekoliko dana.
- Video zapis nastao ovom kamerom, po mišljenju Savjeta, u ovom trenutku je strogo ograničene, isključivo privatne, upotrebe što znači da bi smio da se širi putem društvenih mreža i postavlja na Internet. Eventualno objavljivanje snimka na kojem se vide treća lica moglo bi da se tumači kao nenajavljeno i neovlašćeno snimanje i da je posrijedi povreda zaštite ličnih podataka i privatnosti. Savjet nema pozitivna saznanja o tome da se video zapis nastao na dati način u crnogorskoj sudskoj praksi prihvata kao dokaz. Savjet, ovdje, opet podsjeća, naročito javnost, na napomene iz Uprave policije (tačka 24. i naročito tačka 25. ovog Zaključka) kojima je ukazano kada bi se građanin mogao naći u zoni eventualne prekršajno-krivične odgovornosti. To u praksi znači da građanin koji u vozilu ima instaliranu ovu kameru treba prekinuti snimanje ili promijeniti vizuelni ugao koji pokriva kamera dok prolazi pored voznih objekata i rejonu uz njih. Već smo ukazali da osjetljivo pitanje zapisa na kojima se nalaze i vide treća lica a čijim se objavljivanjem, shodno objektivnim društvenim mjerilima, bitno zadire u privatnost što podliježe i krivičnoj odgovornosti, po privatnoj tužbi.
- U odnosu na snimanje kontrole u saobraćaju i policijskih službenika tokom te kontrole putem kamere instalirane u privatnom motornom vozilu Savjet ukazuje da je relevantno mišljenje koje je saopšteno u stavu 27. ovog Zaključka.
- Istraživanja ukazuju da u brojnim evropskim zemljama nedostaju jasni i konkretni zakonski propisi o upotrebi ovih kamera. Diskusija o predmetnoj temi je u još uvijek u početnoj fazi pa su moguće i pravne promjene u pojedinim zemljama. Građani koji se odluče na putovanje sa postavljenom kamerom izvan Crne Gore upućuju se da provjere tamošnje propise kako ne bi bili sankcionisani.

29. Savjet podsjeća da je podržao peticiju kojom se traže dopune i izmjene Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima. Grupa građana_ki koja okuplja i porodice stradalih je pokrenula inicijativu o unapređivanju Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima. Kao jednu od objektivnijih mjera u sagledavanju okolnosti koje dovode do saobraćajnih nezgoda i nesreća, te koja indirektno utiče na

bezbjednost u saobraćaju, predlaže se zakonska obavezu uvođenja auto kamera koje bi snimale dešavanja tokom vožnje. Dobijeni snimci bi isključivo bili korišćeni u procedurama vještačenja i kao jedan od ključnih dokaza u sudskim postupcima. Savjet i ovom prilikom podržava Upravu policije i MUP da iniciraju izmjene i dopune ovog propisa koje bi išle u pravcu omogućavanja upotrebe zapisa sa kamera u vozilima kao dokaza u postupcima. Po ocjeni Savjeta u konkretnom prevladava javni interes a zaštita ličnih podataka ne bi trebala da podrazumijeva zabranu upotrebe dokaza.

30. Savjet, u kontekstu i treće razmotrenog i provjerenog pitanja - **aktivnosti policije kada snima iz patrolnog motornog vozila ostale učesnike u saobraćaju - iskazuje svoju snažnu podršku svim naporima Uprave policije koji se preduzimaju u pogledu unaprjeđenja bezbjednosti saobraćaja na putevima.** Savjet, i u ovoj 2020. godini nastavlja sa svojim programom "Praćenje primjene Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima" sa namjerom da i dalje podrži i promoviše rad Uprave policije, snažeći njenu otvorenost prema društvu i građanima.
31. U tom pravcu preporučuje se Upravi policije da razmotri mogućnost da se, elektronskim putem, ovom Savjetu dostavi spisak svih službenih prestretača, njihov opis i tehničke karakteristike, registraske oznake i fotografija svakog od njih.
32. Savjet je uvjeren da je objava tih podataka u interesu dalje demokratizacije i otvaranja crnogorske policije, jačanja integriteta policije i njenog povjerenja u društvu. To se neće negativno odraziti na efikasnost u postupanju policije i nepovoljno djelovati u sprečavanju nezakonitih aktivnosti jer je suština i da sve poznate činjenice, u odnosu na kontrolu brzine i o prisutnosti presretača u saobraćaju, preventivno djeluju na vozače. Potvrda policijske djelotvornosti jeste izostanak vršenja krivičnih i prekršajnih djela a ne samo vidljivi dokazi djelovanja u suočavanju s njima. Savjet je uvjeren da će javni dostupni podaci na koje se ukazuje, podstaći i preventivno djelovanje policije u konkretnoj materiji. Dostupnost informacija o presretačima **uz već osiguranu izvjesnost kažnjavanja** neminovno će uticati da će vozači stalno voziti pod razmišljanjem i tenzijom, stalno paziti i usporavati, jer se vozila koja se koriste kao presretači često susrijeću.

**SAVJET ZA
GRAĐANSKU KONTROLU RADA POLICIJE**

mr.sci Aleksandar Saša Zeković, predsjednik